

Kostol robia ľudia, nie stavba

Odpovedá architekt Ľubomír Závodný, ktorý navrhol viaceré stavby kostolov.

Aké kostoly sa dnes stavajú?

Po druhom vatikánskom koncile sa presadilo, aby sedenie v kostole nebolo smerové, ale spoločenské, skôr do kruhu. Z toho vyplynuli požiadavky - má to byť priestor pre tých, čo sa v ňom stretávajú.

Výsledok je kompromis medzi návrhom architekta a cirkvou?

Často ide o kompromis, zadávateľ má totiž aj svoju predstavu. Mnoho kostolov vzniklo tak, že sa vypísala architektonicko-urbanistická súťaž, z ktorej vzišiel víťazný návrh. Vtedy je kompromisov menej.

Je kostol pre architekta výzvou?

Je to zaujímavejšie a zodpovednejšie, ako robiť typologicky bežnú budovu, takže architekti radi prijímajú takú výzvu. V prenesenom význame je totiž klientom sám Boh.

Pretrvávajú dnešné kostoly ako tie minulé? Budú pamiatkami?

O tom skôr pochybujem, ale dobrý kostol a dobrý priestor by mali pretrvať.

Ako má vyzerat' dobrý kostol?

To nezávisí od architekta, ale od spoločnosti ľudí. Ak je dobré, bude to fungovať aj v obyčajnej hale. Ak nie je, bude to nanič, nech postavíte aj najkrajší kostol na svete. (ks), SME 18.6.2011

Cirkev dvíha ceny

Ceny sa zvyšujú aj tam, kde by ste to nečakali. Zdražovanie totiž oznámila cirkev. Biskupi všetkých katolíckych provincií na Slovensku sa dohodli na tom, že slávenie svätej omše bude drahšie až o 50%. Cirkev však upozorňuje, že ide o milodar.

Výška poplatku sa mení už od prvého júla. Pre veriacich to znamená, že ak prídu za kňazom, aby odslúžil svätú omšu za zosnulého, či uzdravenie, zaplatia viac. Rozhodlo o tom 17 biskupov na základe kanonického práva.

Čo by ste mali vidieť

- Rímskokatolíckej diecézy: Bratislavská: Katedrála sv. Martina v Bratislave, Národná bazilika Panny Márie Sedembolestnej v Šaštíne Trnavská: Katedrála sv. Jána Krstiteľa a Bazilika sv. Mikuláša v Trnave Nitrianska: Bazilika sv. Emeráma na Nitrianskom hrade, Kostol sv. Benedikta v Hronskom Beňadiku Žilinská: Katedrála Najsvätejšej Trojice v Žiline - prvý chrám celej diecézy Banskobystrická: Katedrála sv. Františka Xaverského v B. Bystrici, Kostol Navštívenia Panny Márie v Starých Horách Spišská: Mariánska bazilika a Kostol sv. Jakuba v Levoči, Bazilika Svätého Kríža v Kežmarku Košická: košická katedrála Dóm sv. Alžbety, Konkatedrála sv. Mikuláša v Prešove

- Gréckokatolíckej eparchie: Košická: Katedrála Narodenia presvätej Bohorodičky v Košiciach - hlavný chrám biskupa, chrám v obci Perín-Chym - patrí k najstarším v rámci byzantského obradu u nás Prešovská: Katedrála sv. Jána Krstiteľa v Prešove, Bazilika minor v Lutine, 37 drevených chrámov na východnom Slovensku

- Evanjelická cirkev augsburškého vyznania: artikulárne kostoly, vyhlásené za pamiatky UNESCO - Kežmarok, Leštiny, Hronsek

Jozef Hal'ko, hovorca Bratislavskej arcidiecézy: „Toto je suma, ktorú veriaci už fakticky poskytovali a ono sa to vlastne len tomu prispôbilo.“

Redaktor: „V praxi to bude vyzerat', že namiesto doteraz troch eur 32 centov sa výška milodaru zvýši na rovných päť eur. Názory ľudí sú rôzne. Jedni tvrdia, prečo nie, iní sú zas proti.“

Anketa-Hlohovec:

Opýtaný 1: „Už taká celková drzosť nie?“

pokračovanie na str. 2

Kresťania chcú

voľné nedele

Ochrana voľnej nedele by sa mala stať súčasťou európskeho štandardu v oblasti pracovného práva. Zhodli sa na tom predstavitelia odborov, občianskych združení, kresťanských spoločností a cirkví, ktorí v Bruseli založili Európsku Alianciu za nedeľu. „Voľná nedeľa je dôležitá nielen z pohľadu dôstojných pracovných podmienok, ale zároveň vytvára priestor pre budovanie rodinných vzťahov,“ uviedla europoslankyňa Anna Záborská, ktorá patrí medzi zakladajúcich členov aliancie. (sita), Plus jeden deň 21.6.2011

Milodary za omšu

budú vyššie

Kňaz nemôže žiadať presnú sumu za slávenie omše za blízkeho. Môže však prijať aj viac, ako stanovených päť eur.

Katolícki biskupi rozhodli, že od prvého júla bude výška milodaru za slávenie omše päť eur. Doteraz to bolo 3,32 eura, teda ekvivalent sto korún. Kňazi zvyčajne slúžia aj nedel'né omše za konkrétnu osobu, napríklad za jej uzdravenie, ale aj zádušnú omšu za mŕtveho. Ten, kto ich o to požiada, by mal platiť päť eur. Biskupi však upozorňujú, že milodar ani jeho výška nie sú povinné. V dekréte pripomínajú, že „kto z veriacich bude chcieť obetovať dobrovoľne vyšší milodar, alebo nižší, môže tak urobiť“. To znamená, že kňaz nemôže žiadať vyššiu sumu, môže však prijať spontánne venovaný vyšší, ale aj nižší milodar, ako je určený za obetovanie omše. „Veriaci, ktorí dávajú milodar, aby sa na ich úmysel slúžila svätá omša, prispievajú k dobru cirkvi,“ píše biskupi. Kňazi môžu sláviť „omšu na úmysel“ veriaceho aj bez milodaru, napríklad na úmysly chudobných, diskriminovaných a podobne. (sita)

SME 21.6.2011

Kostolov sú tisícky, pribúdajú nové

Sakrálné stavby sa platia z darov veriacich, z peňazí cirkvi či sponzorov

Kostol je historická stavba s vežou a zvonom, ktorá sa zaplní najmä v nedeľu, a ktorá sa nachádza na dobrom mieste v dedinách a mestách, najčastejšie neďaleko krčmy. Takto by mohla znieť odľahčená definícia chrámu pre veriacich. Kódex kánonického práva je striktnější. Uvádza, že „pod označením kostol sa rozumie posvätná budova, určená na Božský kult, do ktorej veriaci majú právo prichádzať, aby v nej najmä verejne vykonávali Božský kult.“ Samotné označenie kostol je z latinského slova castellum, čo znamená hrad, pevnosť. Podľa viacerých zdrojov môže byť najstarším kostolom u nás kostolík sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch. Postavený bol zrejme v 9. storočí, ako farský kostol slúžil do 18. storočia. Sakrálné stavby z minulosti boli architektonicky pompéznejšie. Vzbudzovali rešpekt, človek sa v nich často cítil maličký a pokorný. Starší ľudia potvrdzujú, že kostol sa najmä na dedine často staval na vyvýšenom mieste, aj preto, aby bol chránený pred veľkou vodou. Bohatá výzdoba a pach histórie dnes lákajú aj turistov, kňazi však priznávajú, že opravy a rekonštrukcie starých stavieb či ich prevádzka, sú náročné. „Pre cirkvi je významný každý kostol, lebo sa v ňom zhromažďuje ľud, aby chválil Boha, v rámci katolíckej cirkvi je však v každej diecéze na prvom mieste katedrálly chrám a kostoly s titulom bazilika minor. Ten dostávajú od pápeža, pretože sú významné z hľadiska architektonického, historického, alebo sa tam konajú veľké púte,“ vysvetľuje kancelár Spišskej diecézy Peter Majda. Podľa jednotlivých diecéz rímskokatolícka cirkev disponuje približne 2500 kostolmi (číslo nie je presné, údaje ako jediná neposkytla Rožňavská diecéza). Najviac ich je v Košickej arcidiecéze, až 615, najmenej ich uvádza Žilinská diecéza - 182. Trnavská arcidiecéza, zahŕňajúca aj slovenský Rím, má 343 kostolov, rovnako aj Banskobystrická diecéza, v oboch prípadoch sú však započítané aj kaplnky. Gréckokatolícka cirkev (nepoužíva termín kostol, ale chrám a cerkov či cerkva) uvádza v rámci Prešovskej arcieparchie a Košickej eparchie viac ako 520 chrámov, evanjelická cirkev augsburského vyznania spolu viac ako 600.

Boom prišiel po revolúcii

Mechanizmus, na základe ktorého sa po roku 1989 rozhodovalo, kde budú stáť nové kostoly, vysvetľuje hovorca Bratislavskej arcidiecézy Jozef Haľko. „Za komunizmu sa stavať nemesli, preto sa ich po revolúcii mnoho postavilo tam, kde vznikla prirodzená potreba, aby sa veriaci mali kde modliť, kde slúžiť omše a vysluhovať sviatosti či budovať spoločenstvo.“ Súhlasí aj Lucia Drábiková z Trnavskej arcidiecézy. „V prvom rade sa stavali na sídliskách, kde za socializmu cirkev nemohla byť viditeľne prítomná. Vychádzalo sa z potrieb veriacich, ktorí túžili žiť svoju vieru aj na týchto miestach.“ Podľa Petra Majdu „pre stavbu sa dnes rozhodujú veriaci v prípade, že do kostola je ďaleko alebo kapacitne nepostačuje. Rozhodnutie dáva diecézny biskup po vypočutí kňazskej rady.“ Jaroslav Fabian z Košickej arcidiecézy dopĺňa, že iniciatíva sa prehodnocuje z pohľadu pastoračného aj finančného. „Vyberie sa pozemok, projekt skúma diecézna komisia pre sakrálné stavby.“ Podľa hovorcu Nitrianskej diecézy Miroslava Lyka je dôležitým kritériom „potreba miestnej cirkvi, teda duchovné dobro veriacich.“ Tvrdí, že najviac kostolov pribudlo v 90. rokoch, „keď sa dobiehalo zameškané“. Stavba prejde klasickou kolaudáciou. Hovorca Žilinskej diecézy Peter Holbička vraví, že „liturgická komisia potom spripomienkuje priestor aj vnútorné zariadenie a odporučí biskupovi, aby vykonal obrad požehnania kostola.“ Lucia Drábiková vysvetľuje, že posviacka kostola znamená jeho vyňatie zo svetského užívania a zasvätenie Bohu. Musí spĺňať všetky kritériá - liturgické zariadenie, ozvučenie, osvetlenie, mal by mať aj kultúrnu hodnotu. V nových kostoloch sa myslí aj na miestnosti pre rodičov s malými deťmi, odkiaľ možno sledovať liturgiu.

Platí sa najmä z darov

Kancelár gréckokatolíckej Prešovskej arcieparchie Ľubomír Petřík tvrdí, že nové kostoly sa financujú najmä z darov veriacich, ich nezištnej práce na stavbe, z peňazí od sponzorov či nadácií. „Môžem povedať, že veriaci sú v tomto obetaví.“ Od roku 1990 u nich postavili 37 nových stavieb. Michal Hospodár dopĺňa, že od vzniku Košického apoštolského exarchátu

dokončenie zo str. 1

Opýtaný 2: „My nepomôžeme si nič, my sme tu len toto...“

Opýtaný 3: „Však potrebujú na benzín, však všetko ide hore, drahé.“

Opýtaný 4: „Všetci pýtajú, aj farári pýtajú.“

Redaktor: „Naposledy sa suma za slávenie svätej omše upravovala na Slovensku začiatkom 90. rokov. Napríklad v Slovinsku a v Nemecku je stanovená taxa za odslúženie omše 10 a v Rakúsku 7 eur.“

AA: „Pokiaľ sa tie peniaze použijú na dobrú vec, tak to dokonca vítame.“

Redaktor: „A myslíte si, že sa použijú na dobrú vec?“

AA: „Ja som o tom presvedčený.“

Jozef Haľko, hovorca Bratislavskej arcidiecézy: „Každý kňaz je povinný tento príspevok použiť podľa svojho svedomia na dobré účely.“

Redaktor: „Podľa našich informácií väčšia časť peňazí ide na živobytie kňazov. Odsúhlasených päť eur je štandard, no ľudia môžu dať i viac, menej alebo dokonca nič. Všetko závisí od momentálnej finančnej situácie, v akej sa veriaci nachádzajú.“

Jozef Haľko, hovorca Bratislavskej arcidiecézy: „Čiže poskytnutie tohto dobrovoľného finančného príspevku nie je podmienkou odslúženia svätej omše.“

AA: „Kto chce dá a kto chce nedá.“

Roman Ruttkay, Markíza, 21.6.2011

(1997) vysvätili 16 nových chrámov. Podobne to prebieha aj u rímskokatolíkov. Podľa Zuzany Juhaniakovej z Banskobystrickej diecézy novostavby financuje biskupský úrad a domáci veriaci - farnosť ako spoločenstvo, ako aj jednotlivci prostredníctvom darov. Za posledné roky dokončili osem kostolov, štyri sú rozostavané. Petřík pripomína zladenie estetiky a prostredia. „Napríklad byzantský chrám je malebný, má zapadať do kontextu prostredia. Aj na sídliskách plných stavieb bez krásy a myšlienky môže vhodne aplikovaná sakrálna architektúra zjemniť prostredie a do života človeka vnášať rozmer duchovna, pokoja a eschatológie. Oblúkové tvary miesto ostrých a hranatých chcú človeku pripomenúť Božie milosrdenstvo.“

Karol Sudor, 18.6.2011

Móde podlieha aj odievanie duchovných

Reverendy, štóly, ornáty, kňazské košele aj obrovské čierne dáždnyky má vo svojej špecializovanej predajni Spolok sv. Vojtecha. Na Slovensku je v takom rozsahu jediná svojho druhu a sídli práve v Trnave.

Obchod, v ktorom sa od hlavy po päty zaodejú duchovní, funguje v Trnave asi rok a pol. Vznikol po vzore predajni zo zahraničia, najmä z Talianska a Poľska.

„Po Slovensku máme vrátane tejto predajne s odevmi 24 prevádzok. V každej sa snažíme mať základný sortiment, ale tovar v takomto rozsahu je sústredený len v Trnave,“ hovorí Radovan Slovák, vedúci obchodného oddelenia Spolku sv. Vojtecha.

Oblečenie vedľa duchovným poslať aj na dobierku, objednať priamo u výrobcu v najrôznejších veľkostiach či presunúť tovar z Malého Ríma do predajne, ktorá je objednávateľovi najbližšie. „Sortiment v Trnave sa snažíme pravidelne obmieňať a mať ho čo najširší, aby kňazi nemuseli na tovar čakať a mohli s ním okamžite odísť,“ hovorí Slovák.

Košele z materiálu pre pilotov

K základným odevom, ktoré sa snažia mať na každej predajni, patria kňazské košele, alby, superky, štóly či ornáty. „Najväčší záujem je jednoznačne o košele. Od bežných sa líšia tým, že majú špeciálne prispôbený golier na to, aby držal kolárik,“ vysvetľuje Slovák.

Ceny košiel sa pohybuju približne od 17 do 30 eur, drahšie sú tie s vyšším podielom bavlny. „Kňazom, ktorí žijú sami, však stopercentné bavlnené košele neodporúčame. Zrejme by neboli schopní si ich vyžehlíť,“ pousmial sa vedúci. Košele zo špeciálneho nekrčivého materiálu vraj nakupujú od firmy, ktorá ich vyrába aj pre pilotov. „Ten materiál je prispôbený tak, aby piloti, ktorí dlhé hodiny sedia opretí, vyzerali aj po službe tip-top. Někri sa a ľahko sa žehlí,“ doplnila Slovák.

Farebné úlety si kňazi dovolit' nemôžu, najviac sa preto predávajú čierne, sivé a biele košele. Dostupné sú aj v modrej a hnedej farbe, o tie však príliš veľký záujem nie je.

Ornáty na konkrétny sviatok

Slávnostné rúcha, ornáty, sú v spolkovvej predajni k dispozícii v štyroch základných liturgických farbách – červenej, zelenej, bielej a fialovej.

Duchovní tu však nájdú aj ornát ružový, alebo bielo-modrý, takzvaný mariánsky.

„Najviac sa používajú zelené ornáty, ružová iba na 4. pôstnu a 3. adventnú nedeľu, fialová je na pôst, biela je slávnostná,“ vysvetľuje Slovák. Celoročne použiteľné a aj jedny z najpredávanejších sú vraj zelené ornáty.

V zahraničí, v silne veriacich krajinách, sa podľa Slováka dost' úzko špecializujú aj na ornáty určené na konkrétny sviatok. „Povedzme ornát určený len na sobáš alebo len na sviatok sv. Huberta. To u nás zatiaľ nie je rozšírené,“ hovorí. Niektorí kňazi si vraj pýtajú na sobáš štóly s motívom obrúčk, ale celý ornát jedinému sviatku neprispôsobujú.

Moderný ornát do moderného kostola

Podľa skúseností predajcov prispôsobujú duchovní vkus pri výbere ornátov svojmu kostolu. „Ak majú moderný kostol, kupujú skôr moderné ornáty, do historického kostola je to skôr klasika. Ornát nie je lacná záležitosť, ceny začínajú na 70-80 eurách a môžu stať aj niekoľko stoviek,“ hovorí Slovák.

Lacnejšie ornáty sú väčšinou z obyčajných látok, na ktorých je strojovo našitá výšivka, alebo len farebná tlač. Tie drahšie sú podľa Slováka brokátové, ručne vyšívajú, používa sa zlatá niť a vypracovanie je kvalitnejšie.

„Ručnou prácou je hodnota ornátu násobená, ale nie každý to dokáže oceniť. Ornáty sa líšia aj strihom a trebárs tvarom goliera,“ hovorí Slovák, podľa ktorého sa aj odievanie duchovných riadi módnymi trendmi. Za klasiku sú považované brokátové ornáty, ktoré sú ťažšie a pôsobia honosnejšie. Moderné sú z ľahších materiálov, vzdušné, aplikácia býva našitá, ale môže byť aj ručne vyšívajú. Rozdiel je aj v zobrazení motívov, moderný je neúplný „Tau“ kríž, klasikou kvety alebo kalichy.

Maľovaná štóla z hodvábu

Súčasťou ornátu bývajú aj štóly, ktoré už sú zahrnuté v cene. Kúpiť sa však dajú aj samostatne, lebo sa opotrebuju rýchlejšie ako príležitostné rúcha.

„Štólu kňazi nosievajú aj na albe, bielom odevu, ktorý býva pod ornátom. Mali sme štólu, ktorá stála dvesto eur. Bol to ručne maľovaný hodváb a ako dar ju kúpili svojmu kňazovi ve-

riaci z Bratislavy,“ hovorí Slovák.

Drahšie, okolo sto eur, sú podľa neho aj štóly, ktoré sú plne ručne vyšívajú. Tie najlacnejšie začínajú na 12 – 17 eurách.

Nakupujú aj veriaci

Do obchodu chodia asi v rovnakej miere kňazi a veriaci, ktorí chcú kúpiť svojim duchovným darček. „Kupujú sa ornáty alebo košele. Sú aj takí zákazníci, ktorí prídu z okolitých dedín a myslia si, že ovládame číslo krku ich duchovných,“ smeje sa Slovák a spomína si na zákazníka, ktorý kupoval štólu ako dar duchovnému v Chorvátsku.

„Chodievajú tam pravidelne na dovolenku i na bohoslužby a chce sa kňazovi zavďačiť,“ hovorí. Drahé ornáty vraj kupujú ľudia z južného Slovenska, v Bratislave a Trnave je to skôr taká stredná trieda.

V predajni majú aj odevy pre rehoľné sestry. Svetre, vesty, mikiny, zimné či jarné bundy a kabáty vedľa zabezpečiť aj vo väčších množstvách.

„Vrchné ošatenie dost' podlieha móde, takže v klasických obchodoch často nedostať kúpiť čisto čierny sweater alebo kabát. V tomto sme sa snažili vyjsť sestričkám v ústrety,“ uzavrel Slovák.

SME, 20.6.2011

Biskupi budú zrejme aj homosexuáli

V Británii by sa už nemal zopakovať prípad obľúbeného duchovného Jeffreyho Johna, ktorý sa pred ôsmimi rokmi musel vzdať kandidatúry za biskupa. Konzervatívne krídlo anglikánskej cirkvi prekážalo, že v hierarchii má postúpiť vyššie človek, ktorý sa verejne hlási k homosexuálnej orientácii a podporuje práva gejov. Britské médiá zverejnili úryvky z právneho posudku, ktorým sa bude o mesiac zaoberať generálna synoda a podľa textu by mala súhlasiť s tým, aby sa homosexuáli mohli stať biskupmi. Odporúčania nadväzuje na minuloročný cirkevný zákon o rovnosti, ktorý chce odstraňovať diskrimináciu zo sexuálnych dôvodov. „Duchovní, ktorí žijú v civilnom partnerstve,

pokračovanie na str. 4

Zbrane Lexovej SIS sú čisté

Ani v poslednej otvorenej kauze Ivana Lexu nie je nikto potrestaný

Nárok na náhradu škody za zbrane si má SIS riešiť novou žalobou.

Po vyše dvanástich rokoch včera súd uzavrel kauzu pochybnej likvidácie zbraní SIS pod vedením Ivana Lexu. Spod obžaloby napokon oslobodil všetkých aktérov prípadu. Ide o poslednú z trinástich Lexových káuz, ktorá nebola uzavretá. Všetky sa skončili jeho oslobodením.

Hlavný aktér

Vyraďovanie zbraní spomenul vo februári 1999 v správe o činnosti Lexovej tajnej služby jeho nástupca Vladimír Mitro. „V jednom prípade boli zbrane odovzdané do zberu ako kovový šrot za 25 korún... Je obava, že došlo k nezákonnému ozbrojovaniu zo strany hlavného aktéra pri vyradovaní Michala Hrbáčka.“ Práve Hrbáček, ktorý figuroval aj v kauze zavlčenia Michala Kováča mladšieho, podľa obžaloby vyviezol zbrane z objektu SIS na neznáme miesto. Lexu s Hrbáčkom a ďalšími troma obžalovanými súd oslobodil ešte v septembri 2004. Vínou za porušenie zákona vtedy pripísal internej komisii tajnej služby, ktorá o vyradovaní rozhodovala. Včera ten istý súd oslobodil aj členov tejto komisie na čele s bývalou ekonomickou riaditeľkou SIS Máriou Prutzerovou.

Nevinní vinní

Predsedička senátu Iveta Halvoňová skonštatovala, že sa museľa riadiť názorom Krajského súdu v Bratislave, ktorý pred časom rozhodnutie o vine zrušil. „Podľa kraj-

ského súdu nebola preukázaná subjektívna stránka trestného činu,“ povedala sudkyňa. Znamená to, že obžalovaní nekonali v zlom úmysle. Verdikt stále nie je právoplatný, prokurátor zatiaľ nepovedal, či sa vzdá odvolania. Prutzerová povedala len toľko, že kauza jej zobrala dvanásť rokov života. Komisiu na vyradovanie zbraní zriadil Lexa v rokoch 1996 a 1998. Okrem starých pušiek, guľometov a samopalov sa SIS zbavila aj nových revolverov značky Taurus a pištoľí ČZ 75. Jedna z nich podľa výsledkov vyšetrovania skončila priamo u Lexu.

Mitrik rešpektuje

SIS takto mala prísť o 352-tisíc korún (vyše 11-tisíc eur). Škodu si má tajná služba podľa súdu uplatniť v občianskoprávnom konaní. „Rozhodnutie súdu plne rešpektujeme,“ reagovala SIS, ktorú riadi Karol Mitrik z SDKÚ. Parlament ešte na júnovej schôdzi bude rozhodovať o návrhu na zrušenie Mečiarových amnestií v kauze zavlčenia exprezidentovho syna. Akcia bola podľa pôvodnej obžaloby z roku 2000 celá v réžii Lexovej SIS. **Matúš Burčík, SME 22.6.2011**

Lexove kauzy

- zavlčenie do cudziny
- súdy stíhanie zastavili pre amnestie Vladimíra Mečiara,
- Kľaňanie sa troch kráľov
- podľa súdu sa nepreukázala snaha SIS zdiskreditovať biskupa Rudolfa Baláza.
- sabotáž - dôkazy o príprave pádu prezidenta Kováča súdu nestačili,
- dopadli tak aj iné prípady.

Rumunská firma ponúka modlitby cez internet

Jedna rumunská spoločnosť prišla s ponukou duchovných služieb pre zaneprázdnených veriacich. Za poplatok im cez internet zabezpečí modlitby za úspech, zdravie alebo za odpustenie hriechov. Rumunskí pravoslávni kresťania obvykle píšú osobné modlitby v kostole, kde ich potom za malý poplatok kňaz prečíta. Teraz už zaneprázdnení veriaci do kostola chodiť nemusia. Cez web spoločnosti

si môžu vybrať z ponuky modlitieb, vyplniť meno osoby, ktorou môže byť aj zosnulý človek, a rozhodnúť sa, kde a ako často má duchovný takzvané diptychy čítať. Zatiaľ sú v ponuke štyri kláštory. Za jednodennú službu zaplatí záujemca jedno euro, ak by chcel modlitbu opakovať celý mesiac, stálo by ho to 24 eur. Objednávka je dokončená po platbe cez internet.

(čtk), Pravda, 23.6.2011

dokončenie zo str.3

pričom dodržiavajú celibát, môžu byť vysvätení za biskupov,“ píše sa v dokumente. „Ak je niekto gej svojou náchylnosťou, ale nevyvíja žiadnu sexuálnu aktivitu, potom nie je nič, čo by na tom bolo zlé,“ citovala v tejto súvislosti stanica BBC duchovného Roda Thomasa. Posudok doslova konštatuje, že sexuálna orientácia človeka je nepodstatná ohľadom vhodnosti zastávať biskupský úrad. Nádejní homosexuálni biskupi sa budú musieť pripraviť na skúmanie osobného života. Ozývajú sa totiž hlasy, že zásah do súkromia sa stane nevyhnutným, aby sa zistilo, či v civilnom zväzku s iným mužom naozaj dodržiavajú celibát. Členka generálnej synody Christina Reesová považuje zámer za úbohý: „Je nechutné, aby homosexuálni duchovní dostávali otázky o sexuálnom živote,“ povedala pre denník Guardian a upozornila, že by sa porušila rovnosť medzi gejmami a heterosexuálnymi klerikmi. Výrazný posun v myslení v anglikánskych radoch obsahuje jedno zásadné obmedzenie. „Vedúci duchovní by mohli zablokovať kandidáta na biskupa, ak by vymenovanie mohlo viesť k nejednote alebo rozdeleniu v diecéze v tejto otázke,“ citoval denník Independent z dokumentu. Posudok sa opiera o to, že mnohí veriaci sa nedokážu stotožniť s tým, že ich duchovným vodcom sa má stať človek s celoživotným záväzkom voči osobe rovnakého pohlavia. Zmena v prístupe k homosexualom sa zdá nedostatočná predsedovi britskej Národnej sekulárnej spoločnosti. „Nové pravidlá sú právne nevyhovujúce, pretože rozlišujú medzi sexuálnou orientáciou a sexuálnym životom,“ citoval Keitha Wooda denník Telegraph. Vplyvný duchovný Chris Sudgen s ním nesúhlasí. „Cirkev má absolútne práva vo vlastnom rozhodovaní v týchto záležitostiach. Štát sa nesmie miešať do cirkvi,“ poznamenal pre tieto noviny. Anglikánska cirkev má na celom svete 77 miliónov veriacich a v Británii ide o najrozšírenejšie náboženstvo. Vznikla v 16. storočí, keď pápež Klement VII. odmietol súhlasiť s rozvodom anglického panovníka Henricha VIII.

Miroslav Čaplovič, Pravda 21.6.2011

Platy pre organistov

Organista, či zbornajster by mali byť riadnymi zamestnancami na plný úväzok. Tvrdí to Konferencia biskupov Slovenska. So štátom sa chce dohodnúť na platoch pre profesionálnych hudobníkov v najvýznamnejších katedrálach, či pútnických miestach. Organisti a zbornajstri by sa tak mali na plný úväzok venovať cirkevnej hudbe.

Organisti pred rokom 1950 mali u nás stabilné pracovné miesta. Dnes je ich ohodnotenie výlučne záležitosťou jednotlivých farností. Niekde sa peniaze nájdu, inde je to všetko o dobrovoľníctve.

Martin Balko, titulárny organista Dómu sv. Martina: „Skúšky, príprava repertoáru a keď to máte robiť každú nedeľu, toho je šialene veľa, to sa nezdá, skutočne títo ľudia majú toho dosť a i keď to není možno od rána od siedmej do poobedia do štvrtej, ale je to vyťažujúca činnosť a je to umelecká činnosť, ktorá má byť patrične ohodnotená.“

Redaktor: „Katolícka cirkev tvrdí, že tým trpí sakrálna liturgická hudba. Tým vraj upadá aj celková úroveň hudobnej kultúry.“

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Tento model veľmi dobre funguje v iných krajinách, funguje v Rakúsku, určitý model funguje v Českej republike, takže myslíme si, že aj na Slovensku by mohol byť veľmi vhodným a dôležitým pre cirkev, ale aj pre samotné miesta, kde sa tieto chrámy nachádzajú.“

Redaktor: „Konferencia biskupov chce riešiť 20 najvýznamnejších katedrál a pútnických miest po Slovensku. Všade tam by mali pôsobiť stabilní organisti so stabilným príjmom. Zatiaľ sa uvažuje o 700 eurách na mesiac.“

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Tieto miesta sú reprezentáciou nielen cirkvi, ale aj samosprávy. Častokrát aj pre štát je to reprezentačné miesto.“

Eva Chudinová, hovorkyňa ministerstva kultúry: „Keďže sme v situácii, keď celý štát musí efektívne narábať s finančnými prostriedkami a musí sa šetriť, je to možno otázka do budúcnosti, ale v súčasnosti je táto požiadavka nereálna.“

Redaktor: „Katolícka cirkev chce otázku zriadenia pevných pracovných miest pre organistov riešiť ako súčasť diskusie o financovaní cirkvi.“

Marek Gudiak, TV Markíza, 17.6.2011

Vatikán

Zákazom obnažovania toho, čo Boh stvoril, je najmenší štát na svete notoricky známy. Donedávna boli tričká bez rukávov, minisukne či krátke nohavice nad kolená zakázané len v Bazilike sv. Petra. Najnovšie však Svätá stolica rozšírila zákaz na celý Vatikán. Vynaliezaví obchodníci si z toho urobili výnosný biznis. Turistom predávajú jednorazové nohavice z papiera za euro.

Plus jeden deň, 23.6.2011

K zjaveniu v Medžugorí má cirkev rezervovaný prístup

Dedinku Medžugorie v súčasnej juhozápadnej Bosne a Hercegovine poznal pred tridsiatimi rokmi len málokto. Po tom, čo sa tu šiestim mladým ľuďom 24. júna 1981 začala zjavovať Panna Mária, sa stalo z nej vyhľadávané pútnické miesto. Na rozdiel od iných zázrakov, napríklad v portugalskej Fatime alebo vo francúzskych Lurdoch, je však toto zjavenie spochybňované. Katolícka cirkev je vo veci autenticity udalosti stále zdržanlivá. Bohorodička sa mala vraj po prvý raz zjaviť na mieste nazývanom Podbrdo, na kopci nad dedinou. Ivan, Marija, Ivanka, Mirjana, Jakov a Vicka začali potom vidieť ženskú postavu v striebornom šate. „Mier, mier, mier - a len mier! Mier musí zavládnuť medzi človekom a Bohom a tiež medzi ľuďmi,“ boli prvé slová, ktoré vraj k vizionárom predniesla. Zjavenie sa potom ešte veľa ráz opakovalo. Panna Mária posielala ľuďom posolstvá, ktoré sa dokonca uverejňujú aj na webových stránkach. Niektorí z vizionárov tvrdia, že sa s ňou rozprávajú dodnes. S Pannou Máriou sa majú stretávať na rôznych miestach, napríklad aj doma. Práve veľká početnosť stretnutí však vzbudzuje rozpaky. Medzi veriacimi sa diskutuje o tom, či v Medžugorí nejde len o dobrý obchod. Nemecký fotograf Walter Furhoff napríklad v roku 1985 cez okno vyfotografoval miestnych vizionárov, ako spisujú „posolstvo“ veriacim a dodnes tvrdí, že je to podvod. Napriek tomu pútnici naďalej prichádzajú vo veľkom počte. K udalostiam v Medžugorí je Vatikán už dlhé roky skeptický. Mnoho vyšetrovacích komisií sa vyjadriло, že s najväčšou pravdepodobnosťou zjavenie nebolo nadprirodzeného pôvodu. Začiatkom 90. rokov cirkev neodporučila organizovanie

púti a varovala pred spismi a knihami, ktoré s vizionármi údajná Panna Mária spísala. Vlni Svätá stolica oznámila, že pri Kongregácii pre náuku viery zriadili zvláštnu medzinárodnú vyšetrovaciu komisiu pre Medžugorie. Centrom duchovného života obce, ktorej názov v preklade znamená „medzi dvoma kopcami“, je farský kostol apoštola Jakuba, patróna pútnikov. Za veľkorysou stavbou, ktorú vysvätili v roku 1969, následne pre potreby návštevníkov pristavili vonkajší oltár s päťtisíc miestami na sedenie. Ročne na toto miesto pride približne milión návštevníkov. Na miesto údajného zjavenie vedie strmý kamenitý chodník, samotné priestranstvo zdobí socha Panny Márie. Väčšina vizionárov pochádza z dedinky Bijakovići na úpätí Podbrda. Miesto zjavenia, kostol a vrch Križevac s betónovým krížom, ktorý vztýčili v roku 1933, vytvárajú akýsi trojuholník, kde sa odohrávajú náboženské púte. Komunistická moc vo vtedajšej ateistickej Juhoslávii nemala rada veľké, nekontrolovateľné a predovšetkým ideologicky neprípustné zhromaždenia, ktoré vyjadrovali aj odpor k systému. Vizionári, kňazi aj pútnici boli prenasledovaní. Oblasť okolo Medžugoria, miesta v horách vzdialeného približne 25 kilometrov juhozápadne od Mostaru pri chorvátskych hraniciach, bola pred tridsiatimi rokmi hospodársky aj kultúrne zaostalé. Obyvatelia sa prevažne venovali poľnohospodárstvu na vlastných pozemkoch, pestovaniu tabaku a viniča. Mesto s asi štyritisíc obyvateľmi však od roku 1981 turisticky veľmi prosperuje. Za modlitbou a meditáciami tam prišlo už vyše 30 miliónov veriacich.

čtk, Pravda 24.6.2011

Rozhovor s primátorom Serede, s pánom Martinom Tomčányim

Host'om relácie je primátor Serede, pán Martin Tomčányi.

Tatiana Kmecová, moderátorka Regionálneho denníka: „Pán Tomčányi, začneme tým, že Vy ste po prvý raz boli zvolený do funkcie primátora Serede, tak dúfam, že máte dost' energie na zvládnutie všetkých problémov, ktoré vás možno aj trochu ťažia.“

Venujme sa teraz téme a bude to taký dlhodobý problém, ktorý vás ťaží v Seredi a je to Seredský kaštieľ. Do problematiky nás uvedie naša reportáž. „Mal byť pýchou mesta ale žiaľ nie je. Seredský kaštieľ z 12. storočia, kedysi klasicistické dielo Esterházyovcov.“

František Šmirovský, reštaurátor: „Tento kaštieľ je vlastne postavený na jednej časti pevnosti, ktorý tu vo svojom parku stál vodný hrad, ktorý bol obohaný pevnosťou. Slúžil vlastne ako proti turecká pevnosť na obranu a dve krídla v klasicizme prestavali na ubytovacie priestory pre Esterházyovcov, ktorí tu vlastne boli ako panstvo.“

Moderátorka: „Po druhej svetovej vojne bol kaštieľ vyvlastnený, do začiatku 60tych rokov minulého storočia v ňom bolo sídlo okresného národného výboru, potom hudobná a výtvarná škola a od začiatku 90tych rokov kaštieľ pustne.“

Mária Diková, riaditeľka Mestského múzea: „Výskum hradu tu pri kaštieli bol v rokoch 1984 až 92 a práve revolúciou ten zvrät, ktorý tu nastal tie dva roky boli veľmi nešťastné pre rekonštrukciu kaštieľa, lebo sa uvažovalo, že bude sa pokračovať ale práve v týchto rokoch nastal útlm, inštitúcie sa odsťahovali a to bola chyba.“

Moderátorka: „Občianske združenie Vodný hrad a mnohí dobrovoľníci sa snažia aspoň o zakonzervovanie súčasného stavu a sprístupnenie aspoň niektorých častí kaštieľa občanom.“

František Šmirovský, reštaurátor: „My sme vypracovali projekt, volá sa že Návrat osobností na hrad a jedna z osobností je František Esterházy, ktorý sa zaslúžil o stavbu Seredského kostola v roku 1781. Je to jeden z pokračovateľov Esterházyovského rodu, ktorý tuto býval na tomto kaštieli.“

Moderátorka: „Stav kaštieľa, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou ale aj parku v jeho okolí, je neutešený.“

Martin Tomčányi, primátor Serede: „Preto sme sa rozhodli, že aspoň to v prvej etape vyčistíme, upravíme, vykosíme a verím tomu, že aj s múzeom

aj s Vodným hradom, občianskym združením sa nám aj v spolupráci s občanmi a zamestnancami podarí toto posunúť trochu dopredu.“

Moderátorka: „Na kompletnú rekonštrukciu kaštieľa si mesto netrúfa aj pre nedostatok financií. Žiadať o eurofondy zatiaľ nemôže. Kaštieľ si totiž nárokuje aj Rímskokatolícka cirkev, ktorá sa s mestom súdi od roku 2008.“

Lucia Drábiková, odd. PR a komunikácie, Trnavská arcidiecéza: „Sťažnosť na ústavný súd sa týkala porušenia základného práva na súdnu ochranu a podnet na právnu prokuratúru sa týkal nesprávneho právneho posúdenia.“

Moderátorka: „Niektorí tvrdia, že cirkev v podstate ani by si nemala nárokovať na ten kaštieľ, pretože z histórie nevyplýva, že by tento objekt vlastne cirkvi niekedy v minulosti patrilo. Čo Vy na to hovoríte?“

Lucia Drábiková, odd. PR a komunikácie, Trnavská arcidiecéza: „Podľa mojich informácií tento kaštieľ bol zverený univerzitnej základni, z ktorej výnosy boli využívané pre cirkev.“

Moderátorka: „Faktom ale je, že takmer 5 rokov dlhý sklon brzdi snahy o záchranu kaštieľa. A tak sa v jeho okolí stále túľajú ľudia bez prístreška alebo sa tu zdržujú ľudia v podnapitom stave.“

Martin Tomčányi, primátor Serede: „Hliadky mestskej polície chodia už sem teraz ale keď si pozriete, ako je to tuná zarastené, mestská polícia sa môže zblázniť a nemá šancu to odkontrolovať, to znamená v prvom rade vykosiť, vyčistiť, upraviť, aby keď sem prídu, aby to bolo priehľadné a aby tí ľudia, ktorí sa tu budú pohybovať na prechádzkach, aby sa cítili bezpečne.“

Moderátorka: „Tak vidíte, kedysi možno pekná budova dnes vyzerá tak ako vyzerá. Pán primátor, mňa by zaujímalo, čo hovoríte, akú reakciu budete mať na stanovisko Trnavskej arcidiecézy a ste ochotný sa s nimi stretnúť a nejakým spôsobom sa dohodnúť.“

Martin Tomčányi, primátor Serede: „My sme o tieto stretnutia už žiadali, k nejakým stretnutiam už aj prišlo, avšak táto sťažnosť, ktorá je na najvyššom súde, niektoré veci brzdi, môžeme si na to počkať. Ja len dovoľím si pripomenúť, že cirkev nikdy tento kaštieľ nevlastnila a poznáme veľa starých Sered'anov, ktorí dneska už sú to dedkovia a babky, nikto si nepamätá, že by cirkev tento kaštieľ mala. Ale

od toho, nech to zoberie cirkev, nech to zoberie mesto, v podstate je nám to jedno, len aby sa to zachránilo, pretože sa môže stať, že ešte ďalšie 4, 5 rokov a ten kaštieľ spadne. Ja si myslím, že tá dohoda by bola najlepšia a dokiaľ k tejto dohode nepríde, tak je to dost' problematické. My sa v každom prípade budeme o toto pokúšať v spolupráci s Vodným hradom, s našimi ľuďmi, aby sme aspoň niečo z toho urobili, aspoň to zakonzervovali. Teraz prišlo k tomu, že po možno 15tich rokoch je tento kaštieľ zvnútra na 80 percent vyčistený. Príde čas, keď tieto fotky zverejníme, nikomu to nevadilo, pustili sme sa do toho a verím tomu, že aspoň niečo pre tú záchranu urobíme, lebo je to neuveriteľné, že naši predkovia niečo takéto pekné vybudovali.“

Moderátorka: „Ale ja si myslím, že je dôležité, aby sa ten spor už teda nejakým spôsobom ukončil a asi potom bude jasné, lebo Vy máte zrejme jasné plány. Uvidíme, či aj druhá strana ale dúfame, že to teda dopadne v prospech občanov Serede aj mesta Sered'.“

Moderátorka: „Ak chcete spoznať históriu Serede, zavítajte do mestského múzea. Miestni a zasvätení iste vedia, že práve v tejto budove bola kedysi fara rímskokatolíckeho farára a spisovateľa, národného buditeľa Juraja Fándlyho. Bol to aj známy pestovateľ, ovocinár. Vyšľachtil napríklad jablonku, ktorá nekvitne ale plody prináša. Fándlyho socha nemôže v interiéri múzea chýbať, podobne ako tieto pôvodné maľby na stenách. Stála expozícia obsahuje rôzne exponáty dokumentujúce históriu tohto mesta. Kedysi významnej križovatky obchodných ciest. Vo vitrínach sa nachádza časť zbierkového fondu múzea, ktorý sa buduje od jeho vzniku v roku 2004.“

Moderátorka: „Nachádzame tu originálne barokové sochy, historické predmety z bývalej fary, gotického kostolíka a trojičného stĺpu. Zaujímavé odhalenia ponúka aj záhrada, ktorá je pokračovaním expozície mestského múzea.“

Mária Diková, riaditeľka Mestského múzea: „Máme vonku v exteriéri záhrady, odhalený pilier prvého Seredského kostolíka, ktorý má datovanie už od 14. storočia ako Kaplnka Panny Márie a neskoršie vo vizitáciách sa už spomína Kostol sv. Jána Krstiteľa. V roku 1777 vyhorel.“ (krátené)

STV 2, 20.6.2011